81ste Jaargang. — Nr 9. Abonnementsprijs : fr. 15,00 per jaar — 30 centiemen het nummer Zaterdag 2 Maart 1935.

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG

WEEKBLAD VERSCHIJNENDE ELKEN ZATERDAG

AANKONDIGINGEN.
Prijs per regel . . . . . fr. 1,00
Tusschen Allerlei en Provincienieuws . . . . . fr. 2,00
KLEINE AANKONDIGINGEN :
Van 1 tot 4 regels . . . . fr. 3,50
Elke regel meer . . . . . fr. 0,75

BUREEL & REDACTIE:
DRUKKERIJ COLLÉE
REGULIERENWAL (Steenderpoort)
— TONGEREN —
Postchek N° 84855. — Telefoon 12.

Het groot belang der Katholieke Drukpers

DE KATHOLIEKE PERSTENTOONSTELLING IN HET VATIKAAN (April-Oct. 1936)

— O —

Herhaaldelijk heeft Paus Pius XI doen uitkomen welk groot belang hij hecht aan de pers. Dit belang heeft hij onlangs bevestigd, toen hij herhaaldelijk de dagbladschrijvers in een bijzonder verhoor ontving.

Men mag er niet over verwonderd wezen dat een Paus welke in die mate de macht van dat modern middel tot verspreiding der gedachten bezig houdt, zich bekommert om het te dos te sterker te zien toegepast in den dienst der waarheid, welke de Kerk voor zending heeft over de wereld te verspreiden.

Pius XI inderdaad heeft er zich op toegelegd, sedert God hem het beheer dezer Kerk heeft toevertrouwd, te bekomen dat de katholieken in alle landen een goed georganiseerde pers zouden ontwikkelen, eene pers die goed uitgerust is en doelmatig medewerken kan tot voorlichting en vorming van de openbare opinie. De Paus weet wel dat de toestand van die pers niet overal even voldoende is. Onderzoeken door zijne zorgen ingericht, hebben hem in staat gesteld om vast te stellen dat zoo er landen zijn waar de katholieken beschikken over degelijk bloeiende, overvloedig verspreide dagbladen, er andere landen zijn waar geen katholieke dagbladen verschijnen en waar het nochtans mogelijk zou zijn.

Van daar het gedacht om aan de katholieken onder dezen zeer modernen vorm aan te toonen wat er tot hiertoe gedaan werd ten voordeele van het geloof en de Katholieke actie, op het gebied van de drukpers en wat er nog te doen valt.

Dit gedacht zal in het Vatikaan zelf verwezenlijkt worden door het inrichten van eene wereldtentoonstelling der katholieke pers en wel op de binnenplaats van de Pigna, van April tot October 1936, ter gelegenheid van de 75ste verjaring van de stichting van de « Osservatore Romano ».

* * *

Door zijn eerste minister heeft Pius XI de hoop uitgedrukt « dat allen die belang stellen in het problema der drukpers uit deze tentoonstelling eene aanmoediging zouden bekomen tot het doen van opofferingen en een nieuwe bewegreden om blijk te geven van hun ijver, opdat een zoo machtig en zoo noodzakelijk werktuig voor het verspreiden van de waarheid en voor de goede zaak op peil zou gehouden worden van den voortuitgang der huidige techniek en der steeds grooter wordende noodwendigheden van de huidige samenleving ».

* * *

Meer dan een uur heeft Paus Pius XI zich de meest nauwkeurige inlichtingen doen verstrekken aangaande de inrichting der tentoonstelling. Hij drukte hierbij vooral op het levend karakter dat zij hebben moet, om de katholieken te doen inzien wat er allemaal nog te doen valt in zake pers, en hen aan te zetten om den noodigen steun en hulpmiddelen te verleenen aan deze welke zich wijden aan de groote taak van het katholieke journalisme.

DE VOORUITGANG DER MISSIËN IN BELGISCH CONGO

Ten spijt van wie 't benijdt, tot beschaming van de anti-Belgische spotbeeldzijn, schijnt men er te Rome behagen in te scheppen, het werk van Belgie, van ons Vaderland, op te hemelen. Men las hier, verleden week, de roerende huldeaan Koning Albert en aan zijn volk door « Osservatore Romano », het orgaan van het Vatikaan afgedrukt. Heden hebben wij het genoegen een nota van het agentschap « Fides » van het Vatikaan weer te geven, nopens den prachtigen vooruitgang van het missiewerk in Congo. Deze nota luidt :

— « De Missiën van Belgisch Congo en van Ruanda-Oerundi tellen onder de Heiendste van de wereld. De statistieken over het jaar 1933-1934 door de Apostolische delegatie van Leopoldville bijeengebracht doen een vooruitgang van het missiewerk blijken, die grootelijks eer doet aan de missionarissen die in deze streek werkzaam zijn.

De Belgische Colonie en de gebieden onder mandaat bestuurd, hebben een oppervlakte van 2.5 million vierkante kilometers met 14 millioen inwoners die tot verscheidene rassen behooren en bij 25 kerkelijke omschrijvingen zijn ingedeeld namelijk : 18 apostolische vicariaten, 5 prefecturen en 2 zelfstandige missiegebieden. De missieposten bereiken het cijfer van 255 of 5 meer dan het vorig jaar. Het personeel der missiën is aanzienlijk toegenomen sedert het vorig jaar. Het getal Europeesche priesters steeg tot 805 ; dat der Europeesche broeders tot 465 en der Europeesche kloosterzusters tot 1057. De inlandsche priesters zijn thans ten getale van 37 ; er zijn ook 38 inlandsche broeders en 67 inlandsche zusters. Daarenboven zijn er in de noviciaten 43 inlandsche broeders en 103 inlandsche zusters. Maar vooral de bevolking der seminariën is aanzienlijk. Er zijn 4 groote seminaries met 180 zwarte studenten en 20 kleine met 1025. De catechisten, die kostbare helpers van de missionarissen zijn ten getale van 18.307, hetgeen een vermeerdering van 716 tegenover het vorig jaar daarstelt.

De vooruitgang der scholen verdient een bijzondere vermelding. Veranderingen van inrichting hebben het getal der beroepsscholen en der middelbare scholen verminderd, maar dat der lagere scholen steeg tot 8.152, hetgeen een vermeerdering geeft van 1.389 scholen op één jaar. Het getal leerlingen dat thans 440.816 bedraagt, nam in dezelfde verhouding toe. Er werd inderdaad gedurende het afgelopen jaar een aangroei van ongeveer 79.000 leerlingen aangeteekend.

Tastbare vooruitgang evenmatig op het terrein der geneeskundige verzorging. Er zijn thans 25 hoofdstations voor medisch, en 347 hospitalen of dispensaria. Het getal der verzorgde malaatschen steeg tot 544, dat der zieken in het algemeen tot 5.171.000.

Vooral het cijfer der bekeerde volwassenen laat toe den eigenlijken vooruitgang der Missiën vast te stellen. In dit opzicht ook toonen Congo en de gemandateerde gebieden een grooten aangroei tegenover het vorig jaar. De missionarissen doopten in het afgelopen jaar 121.109 volwassenen of 11.200 meer dan het vorig jaar. Het getal catechumenen steeg tot 1.032.660, hetgeen een toename uitwijst van 288.690. Het totale cijfer der katholieken steeg, op 30 Juni 1934, tot 1.232.018 gelooviger, of een vermeerdering van meer dan 151.000 tegen het vorig jaar.

Een cijfer nog om te eindigen, maar het is alleen voldoende om te doen uitschijnen dat het godsdienstig leven in het gebied van de apostolische delegatie van Leopoldville zoowel in diepte als in uitgebreidheid toeneemt : De missionarissen hebben gedurende het afgelopen jaar 19.668.000 communiën opgeteekend, of een vermeerdering van meer dan drie millioen ! »

De Begrooting van Openbaar Onderwijs

EENIGE INLICHTINGEN NOPENS HET LAGER ONDERWIJS.

De begrooting van openbaar onderwijs voor het dienstjaar 1935 is aan de leden van het parlement uitgedeeld.

Zij bedraagt tot een bedrag van 963 millioen fr ; wat ons eene vermindering van meer dan 106 millioen op de cijfers van 1934 aanwijst.

Die vermindering slaat vooral op het personeel 88 millioen en op de pensioenen en huizen 16,11 millioen, samen 102 millioen ; bij goede nagezicht heeft het cijfer der vermindering.

De kredieten hebben voor het personeel werden berekend overeenkomstig de bepalingen van het koninklijk besluit van 24 Juni 1934 en met inachtneming van de wijzigingen welke gebracht werden aan de bezoldiging van het onderwijzend personeel.

Het verschil tusschen het bedrag van het cijfer voor de pensioenen en huizen (16 millioen), spruit voort uit het feit dat het crediet van 14 millioen, in de begrooting van onderwijs voor 1934 ingeschreven, thans op de begrooting van Openbare Schuld is ingeschreven, naar luid der bepalingen van het K. B. van 25 Oct. 1934.

* * *

Hetzelfde volst geeft uitleggingen over den toestand der lagere scholen en bewaarscholen. De minister vestigt hier zijn beleid en schrijft om het volgende :

Het Bestuur van het Lager Onderwijs werkt krachtdadig voort aan het oprichten van alle overtollige bedieningen.

Verder verschijnen de ontstandigheden et als nieuwe inrichtingen.

1) overbevolking der klassen in sommige gemeenten ;

2) aangroei van de bevolking der scholen ingevolge de uitbreiding der gemeenten, de verplaatsing der leerlingen, het overgaan van een school naar een andere ;

3) toepassing van de taalwet ;

4) uitbreiding der scholen van schoolkoloniën, der openluchtscholen en der bewaarscholen.

Het algemeen gemiddelde van het bevolkingscijfer per lagere klasse is gestegen tot 31.6 voor de gezamenlijke scholen, tot 32.4 voor de gewone klassen, welk cijfer hooger is dan het minimum, vastgesteld bij het besluit van 15 Februari 1933; het bereikt 33.6 voor de provincie Antwerpen en Oost- en West-Vlaanderen, 36 voor Limburg, zelfs met inachtneming der klassen van den len graad, en der verschillende bijzondere klassen voor abnormalen, voor achterlijke kinderen, voor verzwakte kinderen, enz.

De bevolking der bewaarschoolklassen is met bijna 25.000 eenheden verminderd, doch er dient opgemerkt dat in vele gemeenten deze nuttige instellingen nog ontbreken, en om de inrichting van een gemeentelijk bewaarschoolonderwijs verzoeken. Daarenboven voorziet de wet van 1932 de tusschenkomst van den Koning om de gemeenten eventueel te verplichten voldoening te geven aan de gezinshoofden, welke gezamenlijk 35 kinderen van 3 tot 6 jaar hebben en de inrichting van bewaarscholen vragen. Dus zal het aantal bewaarklassen waarschijnlijk nog toenemen.

* * *

Wij roepen nog de aandacht op de volgende bepalingen van de begrooting, vermeld als art 2 van het wetsontwerp :

Worden gehandhaafd ten bate der belanghebbenden :

« 1) De voordeelen waarvan genieten de leden van het onderwijspersoneel der aangenomen of aanneembare scholen, die voor 31 December 1920 vrij stelt worden van het diploma van onderrijper, ten gevolge van een indiend verkoudverkoudheidsuitlegging van de alinea's 4 en 6 van artikel 30 van de wet van 19 Mei 1931 ;

« 2) De periodieke wedderhoogingen toegekend aan gemeent bewaarondervrijzessen, wegens niet aanneemelijke diensten bewezen voor 1 Januari 1928, in hoedanigheid van hulp- of assistent-onderwijgeres in de gemeentebewaarscholen ».

Wat alinea 1 aangaat, het heeft eene onrechtvaardigheid hersteld, waarvan velen, die nu gestorven zijn, het slachtoffer zijn geweest.

Wat de Landbouw van de Regeering verwacht

UIT HET SENAATVERSLAG VAN M. MULLIE.

In het Senaatverslag van de begrooting van Landbouw stelt M. Mullie in 't licht wat de landbouw van de regeering verwacht.

« Met spijt stellen wij vast, zegt M. Mullie, dat, onder de talrijke wenken vroeger gegeven, het bevoegde Departement er al te weinig in aanmerking heeft genomen.

Ten aanzien van de harde tijden en van de ellende die zich ophoopt in de landbouwwereld, hopen wij dat de Regeering uziende van de vroegere gewoonten, een welwillend aandacht zal schenken aan onze klachten, en deze in de mate van het mogelijke zal oplossen.

Zij moet ook den spoedeischenden aard en de noodzakelijkheid erkennen van een duidelijke en opbouwende landbouwpolitiek.

Om dat in de hand te werken, zijn wij zoo vrij enkele punten ter zake uiteen te zetten.

1) handhaving van de veel tijdig maatregelen getroffen ten gunste van sommige landbouwproducten ten einde de Belgische producenten te beschermen tegen de dumpings van allen aard, de uitvoerpremies, de munt-valutaties van sommige landen, kortom van alles wat afwijkt van de normalen en eerlijken handel ;

2) herstel van een beter evenwicht tusschen de onderscheidene takken van voortbrengst, door de valorisatie van sommige graangewassen, en inzonderheid van de tarwe ;

3) uitbreiding van de in België renteerbare kulturen ;

4) handhaving en uitbreiding van den buitenlandsch afzet van landbouwprodukten. Deze opsomming is geen zins beperkend. Wij zouden er nog kunnen aan toevoegen :

a) uitbreiding van het landbouwonderwijs van alle graad ;

b) steunverleening aan de wetenschappelijke instellingen, strijd tegen de ziekten der planten en der dieren, verzekering der zaden, enz ; vulgarisatie der landbouwwetenschap en landbouwtechniek ;

c) uitbreiding van het landbouwkrediet.

* * *

HET NATIONAAL BELANG.

De Belgische landbouwers waren steeds onder de eersten en de besten producenten van de wereld. Zij doen thans een nieuwe poging om hun kostprijs te verlagen. Voor hun is het een onaantastbaar recht aan de openbare besturen te vragen hen te helpen bij het bereiken van dit doel. 's Lands economie kan er slechts baat bij vinden. Onze landbouwpolitiek moet gesteund zijn op de eischen van den landbouw binnen het kader van het nationaal belang.

Dit welbegrepen nationaal belang eischt een billijke en rechtzinnige onderlinge kulpverleening tusschen de onderscheidene takken van 's lands bedrijvigheid. Deze onderscheidene bedrijvigheden moeten zich gelijkloopend ontwikkelen, maar nooit de eene ten koste van de andere.

Sedert eenigen tijd zou men hebben kunnen aannemen dat de landbouweischen eindelijk ingang hadden gevonden bij de tegenstanders van de maatregelen getroffen ten bate van den landbouw ; ongelukkig hebben de uitvoermoeilijkheden van onze nijverheidsprodukten, terwijl de werkloosheid toeneemt, in sommige kringen de betreurenswaardige en onbillijke vijandschap weer doen ontlaaien tegenover sommige verweer- en steunmaatregelen voor onze binnenlandsche markten. Wij stellen vertrouwen in de Regeering, en hopen dat deze zich zal rekenschap geven van de belangrijkheid van den landbouw in de nationale economie en niet zal toelaten dat de landbouwer, ondanks zijn arbeid, ten onder gaat, zonder nut voor de gemeenschap en zonder dat daardoor een einde wordt gesteld aan de wegkwijning die onze nationale bedrijvigheid verlamt.

De moeilijkheden van België

UIT EEN REDEVOERING VAN M. CARTON DE TOURNAI.

Baron Carton de Tournay, ondervoorzitter, als oud minister van de begrooting, gaf een overzicht van de begrooting der Staatsinkomsten beschikte hij over de hulp de hoofdtoestanden en zich alle gewenschte inlichtingen te verschaffen. Hij vatte in een beknopt overzicht de groote moeilijkheden samen waarmede het 51 ministerie te kampen heeft. Hij sprak op 21 februari jl. :

De begrooting werd weinig besproken. Men heeft gelijk te zeggen dat de gedachten elders zijn. Hetzeer op het spel staat is de kwestie van het dagelijksch brood en bijgevolg die van den sociaalen vrede en van het bestaan van ons land.

Het evenwicht der begrooting en de stabiliteit van den frank zijn belangrijke vraagstukken, maar zij zijn ook tamelijk onderdeelen van een grooter problema : « **Leven of niet leven** ».

Waaraan lijden we ? Aan de gevolgen der crisis, zeet men. Feitelijk heeft de crisis tal van oorzaken. En vooreerst een wereldoorzaak. De crisis begon op den dag, waarop eenige gedaalde beurscijfers op de lichtende schermen van den **Koers der grondstoffen op de Beurs van New-York** verschenen. Op hetzelfde oogenblik deden deze cijfers de ons is goed onze planeet, dank aan de Radiostatezending, en het aanschijn van de wereldstoek meteen veranderd.

De oorzaak van het kwaad schuilt dus in een storing van de economische beweging der wereld. Zelfs als wij genoegzaam hoed het raderwerk van deze machtige mechanieke kenden, zou ons land niet bij machte zijn om den gang dier zaken te wijzigen.

M. de Minister heeft gezegd : Laten we gaan gelende economie doen, maar laten we zoals doen zoo goed mogelijk en zoo weinig mogelijk. Men zou evenwel pogen de bewegingen van den Oceaan te regelen.

Ik sprak u van de werkloosheid der crisis. Voor Europa was de crisis te erger ten gevolge van het feit dat de landen van Overzee, die wortel onze klanten waren, opgehouden hebben uit te zijn, en ons industrieel geworden zijn op de markten, die voor onze concurrentie open blieven. Zou men kunnen denken dat voor zware producten, zoals het cement, Japan zegevierend de concurrentie aan Europeesche producten tot in Europa aandoet.

De wereld is zieke. Europa is bezeerd. **België lijdt daarenboven aan twee kwalen meer : de contingenteeringen en geldontwaarding** in andere landen. Ons land dat een uitvoerland is, lijdt voorzeker niet dan andere landen van de **barbaarsche uitvinding der contingenteeringen**, die [illegible] gemakkelijkheid ons nemen tegen de werkloosheid te worstelen.

Om hoofd te bieden aan de [illegible] kunnen we aan de landen gelukkig [illegible] producten nog meer [illegible] contingenteering [illegible].

Leerzaam is het aan te [illegible] artikel voortbrengen die op prijs gesteld worden en die goedkoop zijn.

Maar het [illegible] van de perszvermindering bij onze concurrenten, [illegible] de **waardevertaging van den dollar en van het pond sterling.** En deze waardevertaging strekt zich niet alleen uit tot Engeland en de Verenigdde Staten, maar tot alle landen waarvan de munten op den dollar of op het pond sterling steunen. Zoo is het namelijk met de landen van Noord Europa die thans aan Belgie een gevoelige concurrentie aandoen.

Welnu, zoo beschouwd, vertegenwoordigen de landen van den dollar en van het pond sterling, naar men zegt, **80 ten honderd van den wereldhandel.**

Men moet dus worstelen. Daarom heeft ons Staatsbestuur zich voor wezenlijke taak gesteld den Belgischen productieprijs te verminderen door **het leven beterkoop te maken.**

Wij zijn leveranciers geweest van heel de wereld en wij hebben een buitengewoon voorspoed gekend voor den oorlog, omdat ons land alsdan was het land van het goedkoop leven.

Wij moeten dus onze pogingen voortzetten om den productieprijs te verminderen.

Welke zijn de elementen waarop wij invloed kunnen uitoefenen, behalve de grondstoffen die buiten ons bereik liggen ? Deze elementen zijn de financieele belastingen, de bewegkracht, namelijk de electriciteit en de kolen, de loonen, de maatschappelijke lasten, de belastingen.

De vermindering van het bedrag van het een of ander dezer elementen heeft soms de eischen van zekere nationale, economische groepen tegen het hoofd gestoten ; ieder en steunt zijn eischen op het recht van bestaan. Ongelukkig, [illegible] kan men recht laat wedervaren aan [illegible] den grond kunnen gewettigd zijn, waarvan men onrechtstreeks den toestand van andere artikelen door hun [illegible] gelegenheid te vermoeilijken.

Opofferingen dringen zich dus op aan allen, tot [illegible] van iedereen.

* * *

Een [illegible] hier dat België waarschijnlijk voor immer [illegible] economische [illegible] bedreigd was. Ik geloof niet dat aan een transformatie van Europa, maar ben niet zoo bang [illegible]. De wereld is nog ver van het standpunt waarop men zou kunnen zeggen dat de productie de behoeften overtreft. Warme [illegible] niet alleen in Europa, maar vooral in Azie, in Afrika en [illegible] in Amerika meer dan een [illegible] zoeken leven zal worden [illegible], dan spreek ik liever van aanpassing dan van overproductie.

Er is geen land ter wereld dat meer de [illegible] en tegen de [illegible] heeft moeten strijden dan België. **Het Belgisch volk heeft alle hinderpalen kunnen te boven komen** : de toekomst van ons volk zal aan zijn veel den beantwoorden.

Oudheidkunde.

DE OPGRAVINGEN TE TONGREN.

Ten einde eenige beschouwingen over den Beukenberg te plaatsen, moeten we onze [illegible] mededeelingen over de [illegible] der gewoon opgravingen een poos [illegible] staken in de opzettelijke opgravingen aan den Beuk sinds, onder de bekwame leiding van M. Ed. Christiaens gedaan, en de belangrijke uitslagen daardoor opgeleverd, waren redenen genoeg om ons geen aanspraak voor een paar nummers stil te leggen. Wij komen heden hierop [illegible] en willen samen wat er tot [illegible] de [illegible] werd. Vooral de [illegible] die en wenschen nog al vindbaar. De verwachtingen mogen trachtens niet te hoog gespannen worden, want men maakte vooral verbeldingsrijken van de wonderen, die men in gewone omgeving [illegible] meent. De [illegible] kleiner van de [illegible] de [illegible] niet [illegible] ook, zoal men [illegible] toeval een interessant vondst [illegible].

[illegible] de [illegible] Il Nevel [illegible] van [illegible] markt [illegible] Z [illegible] [illegible] was [illegible] nog [illegible] van de wordt [illegible] die [illegible] van Postrijder van 1 December 1934. Met [illegible] verdiepingen [illegible] op een [illegible] van 8 meter diepte [illegible] het [illegible] wat [illegible] Nos 25, 15, enz.

In de Mare [illegible] Oostkant [illegible] zelfs [illegible] tot [illegible] namelijk [illegible] huizen [illegible] Tegenover de [illegible] in de [illegible] door Moerspoort [illegible] wel [illegible] dikte [illegible]. Tegenover de ingangspoort van het Oligisseveld ster en den [illegible] den voorhof van M. Van Omelmen, [illegible] men evenmis een baan, die den kiezel der Moerstraat op gezegd punt van West naar Oost doorsnijdt.

Op een ander punt, namelijk daar waar de Wijngaardstraat en Vlasmarkt uitmondt, vonden we een schoonen Romeinschen kiezel weer, dien we vroeger reeds aantekenden. (Zie « Postrijder » Nr. 48 van 1 Dec. 1934). Men zegge nu niet : Dit is dus niets nieuw, dat gevonden, 't is beter dan nieuws: 't is de bevestiging van hetgeen reeds vastgesteld werd en toont dat men met zekere gevens te doen heeft. Ook heeft men aan het photograveertoestel gevraagd een zicht van de doorgekapte kiezelbaan, op dit punt op te nemen. De baan bevindt zich onder het huis dat den hoek van Vlasmarkt en Wijngaardstraat vormt, en loopt dan Westwaarts onder de huizen 11 en 13 door. Het maken der verbindingen met deze twee huizen was zwaren arbeid voor de werklieden, die gezegden kiezel moesten doorkappen.

Laten we de Wijngaardstraat afdalen tot